

การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง

(AUTHENTIC LEARNING)

แนวการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียน คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น
ในโลกแห่งความเป็นจริง

การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง (Authentic Learning) นับว่าเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษา ในมาตราที่ 22 มาตรา 24 และมาตรา 25 ที่มุ่งให้การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถ เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ เติบโตตามศักยภาพ โดยจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น เกิดการใฝ่รู้ อย่างต่อเนื่อง มีการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีความรอบรู้ รวมทั้งมีการจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ในทุกเวลาและทุกสถานที่

เกี่ยวกับผู้เขียน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยวัฒน์ สุกธีรัตน์

drsam2007@hotmail.com

การศึกษา

ประสบการณ์

ผลงานหนังสือ

ผลงานวิจัย

จบการศึกษา คุรุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มีประสบการณ์การทำงานที่หลากหลาย เคยเป็นครูประถมศึกษา ครูมัธยมศึกษา นักวิชาการศึกษาศึกษานิเทศก์ คณะกรรมการบริหารสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ผู้อำนวยการสำนักบัณฑิตศึกษา
ปัจจุบันเป็นอาจารย์สอนระดับปริญญาโท และปริญญาเอกสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
มีผลงานจากการเขียนหลายเล่ม อาทิ
80 นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
สอนเด็กให้มีจิตสาธารณะ
สอนประวัติศาสตร์ให้เด็กมีความสุข สนุกคิด
เทคนิคการใช้คำถามพัฒนาความคิด
การจัดการเรียนรู้แนวใหม่
การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง
แนวคิดพื้นฐานการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
การพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน
การพัฒนาชุดกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพ
มีผลงานวิจัยหลายเรื่อง เกี่ยวกับ
การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน
การพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้
การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริง
การจัดการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้
การพัฒนาความสามารถในการวิจัยการพัฒนาการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
การสอนเสริม และวิธีสอนต่าง ๆ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชัยวัฒน์ สุกธีรัตน์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชัยวัฒน์ สุกธีรัตน์

การจัดการเรียนรู้ ตามสภาพจริง

(AUTHENTIC LEARNING)

แนวการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียน คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น
ในโลกแห่งความเป็นจริง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชัยวัฒน์ สุกธีรัตน์

การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง

ข้อมูลทางบรรณานุกรม

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์.

การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง. - นนทบุรี :

สหมิตรพรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, 2554. จำนวน 191 หน้า

1. การเรียนรู้. 2. ชื่อเรื่อง.

370.1523

ซี116ก

ISBN 978-974-7330-48-9

พิมพ์ครั้งที่ 1

ผู้จัดทำนาย

สาขา

กุมภาพันธ์ 2554

ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

ศาลาพระเกี้ยว โทร. 0-2218-7000-3 โทรสาร 0-2255-4441

สยามสแควร์ โทร. 0-2218-9881-2 โทรสาร 0-2254-9495

ม.เนรศวร จ.พิษณุโลก โทร. 0-5526-0162-4 โทรสาร 0-5526-0165

ม.เทคโนโลยีสุรนารี จ.นครราชสีมา โทร. 0-4421-6131-4 โทรสาร 0-4421-6135

ม.บูรพา จ.ชลบุรี โทร. 0-3839-4855-9 โทรสาร 0-3839-3239

โรงเรียนนายร้อย จปร. จ.นครนายก โทร. 0-3739-3023 โทรสาร 0-3739-3023

จัตุรัสจามจุรี (CHAMCHURI SQUARE) ชั้น 4 โทร. 0-2160-5301-2 โทรสาร 0-2160-5304

รัตนานิเบศร์ (แยกแคราย) โทร. 0-2950-5408-9 โทรสาร 0-2950-5405

Call Center

(จัดส่งทั่วประเทศ) โทร. 0-2255-4433

<http://www.chulabook.com>

เครือข่าย

ศูนย์หนังสือ ม.แม่ฟ้าหลวง จ.เชียงราย โทร. 0-5391-7020-4 โทรสาร 0-5391-7025

ศูนย์หนังสือ ม.วลัยลักษณ์ จ.นครศรีธรรมราช โทร. 0-7567-3648-51 โทรสาร 0-7567-3652

ร้านหนังสือดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) งามคำแหง43/1 โทร. 0-2538-2573 โทรสาร 0-2539-7091

ศูนย์หนังสือ ม.ราชภัฏเชียงราย จ.เชียงราย โทร. 0-5377-6000

ร้านค้าติดต่อ

แผนกขายส่ง สาขารัตนาธิเบศร์ (แยกแคราย) โทร. 0-2950-5408-9 โทรสาร 0-2950-5405

รูปเล่ม

รังสรรค์ แคนเพียร์

พิมพ์ที่

บริษัท สหมิตรพรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด

59/4 หมู่ 10 ถนนกาญจนาภิเษก ตำบลบางม่วง อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี 11140

สงวนลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย

คำนำ

วงการศึกษไทยมักกล่าวขานกันถึงปัญหาเด็กไทยในเรื่องการอ่อนด้อยในการคิด
ตั้งผลการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาของประเทศไทยของสำนักงานรับรองมาตรฐาน
และประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ที่พบว่า **ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์
คิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ คิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ มีคุณภาพมาตรฐานระดับดีน้อยที่สุด
เพียงร้อยละ 11.8 เท่านั้น** ซึ่งข้อมูลดังกล่าวเป็นเรื่องจริงที่ทุกคนยอมรับ และพยายามที่จะหาแนวทาง
แก้ปัญหากันอย่างต่อเนื่อง

การพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดจึงเป็นภารกิจหลักที่สำคัญสำหรับวงการศึกษไทย
เนื่องจากได้มีการกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2)
พ.ศ.2545 รวมทั้งหลักสูตรในหลาย ๆ ฉบับที่ผ่านมาให้เน้นการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิด
โดยเฉพาะการกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาในมาตราที่ 24 และมาตรา 25 ของพระราชบัญญัติ
การศึกษาแห่งชาติ ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์
และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ให้มีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้
จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิด การใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
โดยผู้สอนต้องจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียน
เกิดการเรียนรู้ มีความรอบรู้ จากแหล่งวิทยาการต่าง ๆ จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่
มีการประสานความร่วมมือ กับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียน

ตามศักยภาพ รวมทั้ง รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ศูนย์การกีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูลและแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างพอเพียง และมีประสิทธิภาพ

การกำหนดแนวทางดังกล่าวไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติข้างต้น แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้ที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และเกิดการเรียนรู้อย่างชัดเจนในด้านการคิดนั้น ผู้สอนต้องให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ในสถานที่จริง ซึ่งจะเป็นการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ อย่างเป็นรูปธรรมสูง เกิดการเรียนรู้ที่เข้าใจอย่างชัดเจนและนำไปใช้ในชีวิตจริงได้

ดังนั้นผู้เขียนจึงได้นำเสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง (Authentic Learning) ไว้ในหนังสือเล่มนี้ รวมทั้งได้นำเสนอแนวทางการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) ไว้ด้วย เพื่อให้การจัดการเรียนรู้และการประเมินผลผู้เรียนมีทิศทางที่เชื่อมโยงต่อกันไม่ใช่สอนแบบบรรยาย แต่อ้างว่าประเมินตามสภาพจริง หรือจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงแต่ประเมินผู้เรียนแบบดั้งเดิม ที่ไม่ใช่การประเมินตามสภาพจริง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ไม่เต็มศักยภาพ แต่ถ้าหากครู ได้มีการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง และประเมินตามสภาพจริง แล้วน่าจะทำให้ผู้เรียนสนุกกับการเรียน และเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพและมีประสิทธิภาพในการเรียนสูงขึ้น

ผู้เขียนขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมยศ ชิดมงคล แห่งคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ ดร.เพลินดา พรหมบัวศรี แห่งวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนนทบุรี ที่ทั้งสองท่านและผู้เขียนได้ร่วมกันเขียนต้นฉบับการเรียนการสอนตามสภาพจริงไว้ในหลายปีก่อน ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างมากในการใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการเขียนเป็นหนังสือเล่มนี้ รวมทั้งขอขอบคุณทุกท่านที่มีรายนามปรากฏการอ้างอิงในหนังสือเล่มนี้ ซึ่งจะสามารถใช้ประโยชน์ ในการสืบค้นต่อไปได้อย่างดียิ่ง

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์

สารบัญ

ตอนที่		หน้า
	บทนำ	1
1	ความเป็นมาและความหมายการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง	6
	ความเป็นมาของการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง	6
	ความหมายของการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง	8
2	ตัวบ่งชี้ มาตรฐาน และเกณฑ์การประเมินการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง	11
	ตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง	12
	มาตรฐานการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง	13
	เกณฑ์การประเมินการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง	16
3	หลักการและแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง	21
	หลักการการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง	21
	ข้อควรคำนึงในการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง	27

ตอนที่		หน้า
4	กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง	29
	การจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง	30
	ตัวอย่างกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง	38
5	วิธีการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง	43
	การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน	44
	การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์	50
	การจัดการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลอง	54
	การจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีตัวอย่าง	60
	การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก	66
	การจัดการเรียนรู้โดยใช้วงจรการเรียนรู้	74
	การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคหมวกหกใบ	80
	การจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT	89
	การจัดการเรียนรู้แบบ SSCS	99
	การจัดการเรียนรู้โดยใช้สัญญาการเรียนรู้	106
	การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้	111
6	การประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง	119
	ความสำคัญของการประเมินตามสภาพจริง	119
	ความหมายของการประเมินตามสภาพจริง	121
	หลักการประเมินตามสภาพจริง	122
	ลักษณะของการประเมินตามสภาพจริง	123
	วิธีการและเครื่องมือการประเมินตามสภาพจริง	125
	การกำหนดเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง	132

ตอนที่		หน้า
7	การวิจัยเกี่ยวกับการเรียนรู้ตามสภาพจริง	137
	การวิจัยกับนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	138
	การวิจัยกับนักศึกษาระดับอุดมศึกษา	140
	การวิจัยกับครู	141
	การวิจัยกับบุคคลทั่วไป	143
8	ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง	146
	แผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย	146
	แผนการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์	149
	แผนการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์	153
	แผนการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา	157
	แผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ	161
	แผนการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษา	166
	แผนการจัดการเรียนรู้วิชาการงานอาชีพฯ	171
	บรรณานุกรม	177

๐๐ บทนำ

ปัญหาเด็กไทยเรื่องการอ่อนด้อยในการคิดนับว่าเป็นปัญหาที่ติดอันดับต้น ๆ ในการพูดคุยกัน
ในวงการศึกษาไทย และก็เป็นเรื่องจริงที่ทุกคนยอมรับและพยายามที่จะหาแนวทางแก้ปัญหากันอย่างต่อเนื่อง
ซึ่งจากการวัดความสามารถแข่งขันของประเทศต่าง ๆ ด้านการศึกษาประจำปี 2550 ของสถาบัน
นานาชาติเพื่อการพัฒนาการจัดการ (ไอเอ็มดี) พบว่า คนไทยมีสมรรถนะอยู่ในลำดับที่ 46 จากการสำรวจ
ทั้งหมด 55 ประเทศทั่วโลก

จากการประเมินเพื่อวัดคุณภาพการศึกษาในประเทศเป้าหมาย 41 ประเทศ ด้านการอ่านคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ในปี 2550 ของโครงการสำรวจความรู้และทักษะการเรียนรู้ของเด็กอายุ 15 ปี (PISA) ในประเทศสมาชิกขององค์กรเพื่อความร่วมมือและพัฒนาเศรษฐกิจ (OECD) พบว่า เวลาเรียน 2 วิชานี้ ของนักเรียนไทยน้อยกว่าประเทศอื่น รวมทั้งขาดแคลนครูที่มีความสามารถ อีกทั้งนักเรียนไทยอายุ 15 ปี เขียนสะกดและใช้คำผิดมากที่สุด ไม่สามารถแยกแยะระหว่างภาษาพูดกับภาษาเขียน เรียงประโยคไม่เป็น เรียบเรียงความคิดลงเป็นการเขียนไม่ได้ ซึ่งนางจรรยาพร ธรณินทร์ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการในขณะนั้น ได้สรุปปัญหาการศึกษาไทยว่า มีสาเหตุจากการคิดและอ่านของเยาวชน 4 ประการ คือ (โพสท์ทูเดย์, 2551)

1. เยาวชนคิดผิด คือ คิดแบบเอาเปรียบ คิดเรียนลัด คิดเก็งกำไร
2. คิดไม่เป็น คือ ตามผู้อื่น เลียนแบบ เชื่อเพราะผู้พูดเป็นผู้ใหญ่หรือผู้อาวุโส
3. ไม่คิด คือ ติดนัยฟังพินิจ ผู้อื่น เชื่อตัวบุคคล เชื่อนักวิชาการ เชื่อหนังสือพิมพ์ โดยไม่ไตร่ตรอง
4. คิดแล้วไม่ทำ คือ ประชุมเสร็จก็เลิกทำ ปล่อยให้คนที่รับผิดชอบไปทำคนเดียว ไม่ช่วยระดมในรูปกลุ่ม

เมื่อพิจารณาจากเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาในมาตราที่ 22 มาตรา 24 และมาตรา 25 ไว้ว่า (ราชกิจจานุเบกษา, 2545 : 7-8)

มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถ เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

(2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้ มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

(3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

(4) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสาน สาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน

รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

(5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ

(6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือ กับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

มาตรา 25 รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การกีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูลและแหล่งการเรียนรู้อื่น อย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ

จากใจความสำคัญใน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่า การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพนั้นต้องเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้นักเรียนได้คิด ได้ทำ จากสถานการณ์ต่าง ๆ สื่อการเรียนการสอน แหล่งวิทยาการต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวผู้เรียน และจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ ทั้งในและนอกห้องเรียน รวมทั้งได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ในชุมชน เพื่อฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการการเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้ไปใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาในชีวิตจริงให้ได้ ซึ่งการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันเพื่อให้บังเกิดผลตามเป้าหมายของพระราชบัญญัติการศึกษานี้ก็ยังมีปัญหาที่ยังทำไม่สำเร็จอีกมาก

ตั้งผลการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาของประเทศไทย ซึ่งดำเนินการประเมินโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) พบว่า ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ มีคุณภาพมาตรฐานระดับดีน้อยที่สุด ร้อยละ 11.8 เท่านั้น ซึ่งผลดังกล่าวสอดคล้องกับผลการประเมินคุณภาพด้านครูผู้สอนที่พบว่า ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีคุณภาพระดับดี เพียงร้อยละ 31.1 (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2550: 81-96)

สมศ. ได้ให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายว่า คุณภาพที่ต้องปรับปรุง ได้แก่ คุณภาพด้านผู้เรียนในเรื่องความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ ความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อหลักสูตรทักษะการแสวงหาความรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต รวมทั้งมาตรฐานด้านครูผู้สอนที่ต้องปรับปรุง คือความสามารถของครู

ในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งมีการยกตัวอย่างการสอนในโรงเรียนที่เน้นวิทยาศาสตร์ว่ามีปัญหาทั่วประเทศ ในด้านการสอนวิทยาศาสตร์ที่เน้นกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ โดยครูแทบทั้งหมดที่จบจากสถาบันต่าง ๆ ไม่สามารถทำการทดลองที่ต้องการใช้สอนได้ และไม่ได้เรียนรู้ การแนะนำให้นักเรียนทำการทดลองอย่างสมควรจะเป็น

ซึ่งต้องมีการฝึกอบรมให้ครูมีความเข้าใจ หลักวิชาที่สัมพันธ์กับธรรมชาติรอบตัวมากขึ้น จึงจะสามารถใช้ธรรมชาติรอบตัวประกอบการเรียนการสอนได้มากขึ้น และนักเรียนจะเข้าใจธรรมชาติตามหลักวิชามากขึ้น (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2550: 118-123)

จากปัญหาการจัดการศึกษาไทยและผลการประเมินดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงว่า โดยรวมแล้วการศึกษาไทยยังไม่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานได้ ซึ่งมีเหตุปัจจัยมาจากกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูที่ยังไม่สามารถดำเนินการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้มากนัก รวมทั้งการบริหารจัดการของผู้บริหารก็เป็นอีกเหตุปัจจัยหนึ่งเช่นกันที่ทำให้เกิดปัญหาการเรียนการสอนที่ไม่มีคุณภาพ ดังรายงานผลการประเมินภายนอกของ สมศ. ที่พบว่า มาตรฐานที่ 18 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีคุณภาพมาตรฐานระดับดีน้อยที่สุด และมาตรฐานที่ 25 ที่พบว่า สถานศึกษามีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่นมีสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีคุณภาพมาตรฐานระดับดีน้อยที่สุด (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2550: 91-92)

ดังนั้นการศึกษาไทยจึงต้องหันมามุ่งเน้นการปฏิรูปการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่ถูกต้อง และดำเนินการให้มีคุณภาพมากขึ้น ซึ่ง การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง (Authentic Learning) นับว่าเป็นแนวทางหนึ่ง que ครูควรศึกษาให้เข้าใจ เพื่อปรับเปลี่ยนมุมมอง “การจัดการเรียนรู้ที่เน้นครูเป็นสำคัญ” มาเป็น “การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ” มากขึ้น ซึ่งจะช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานของชาติที่กำหนดไว้

1

ความเป็นมาและความหมาย การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง

ความเป็นมาของการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง

การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง เป็นนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอนซึ่งในปี ค.ศ. 1990 นักการศึกษาในสหรัฐอเมริกาต่างตระหนักว่านวัตกรรมการเรียนการสอนที่ผ่านมาไม่สามารถพัฒนาคุณภาพของการเรียนการสอนหรือแม้แต่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนได้ จึงมีการปฏิรูปการเรียนการสอนในโรงเรียน โดยมุ่งเป้าหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนตามสภาพจริง กล่าวคือ เป็นผลสัมฤทธิ์ที่มีความหมายสำหรับผู้เรียน โดยได้กำหนดข้อบ่งชี้ของผลสัมฤทธิ์ตามสภาพจริง (Authentic achievement) คือ ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ที่มีความหมาย ผู้เรียนเป็นผู้ใช้วิธีการสืบสอบในเนื้อหาวิชา เพื่อสร้างความหมาย และผู้เรียนจะต้องมีเป้าหมายในการทำงานที่แสดงถึงสมรรถนะที่มีคุณค่าหรือมีความหมายที่บ่งบอกในความสำเร็จของการเรียน (Newmann and Wehlage, 1995)

ความหมายของการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง

การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง (Authentic Learning) เป็นมุมมองการปฏิรูปในการศึกษา ที่ต้องการให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีความหมาย โดยผู้เรียนจะต้องใช้การสืบสอบในการสร้าง

และแลกเปลี่ยนความหมายเพื่อสร้างความรู้ และงาน จากความสำเร็จของผู้เรียนย่อมมีคุณค่าแก่สถานศึกษา การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงจึงต้องมีการเชื่อมโยง เนื้อหาที่เรียนกับโลกแห่งความเป็นจริงเพื่อช่วยให้ผู้เรียน สามารถมองเห็นและเข้าใจสิ่งที่กำลังเรียนรู้นั้น ๆ หรืออาจกล่าวได้ว่าการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง เป็นการเรียนการสอนที่มีความหมาย ช่วยให้ผู้เรียน

ได้เรียนรู้ ความรู้ในเนื้อหาวิชาและใช้การคิดในการเชื่อมโยงประสบการณ์และการเรียนไว้ด้วยกัน ซึ่งมี นักการศึกษาได้ให้ความหมายการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงไว้ดังนี้

สมนึก นนธิจันทร์ (2544 : 6-7) ได้กล่าวถึง การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงว่าการเรียนการสอน ตามแนวคิดเดิม แยกการสอน การเรียน และการวัดประเมินผลออกจากกัน แต่ปัจจุบันการจัดการเรียนรู้ ตามสภาพจริง ทั้งการสอน การเรียนและการวัดและประเมินผล จะรวมกันเป็นเกลียวเชือกผูกติด เป็นกระบวนการเดียวกัน เกิดขึ้นพร้อม ๆ กัน ดำเนินไปพร้อมกันและสิ้นสุดโดยพร้อมกัน ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ความสัมพันธ์ของการสอน การเรียนและการวัดและประเมินผล

โกวิท ประวาลพุกษ์ (2545 : 31) ได้กล่าวถึง การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง โดยเรียกว่า การเรียนรู้แท้ (Authentic Learning) ซึ่งผู้เรียนจะเป็นผู้คิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมิน ตัดสินใจได้เอง มีกระบวนการที่ใช้เป็นยุทธศาสตร์ในการคิดอย่างเป็นระบบ ผู้เรียนเป็นผู้อธิบาย นำเสนอได้อย่างมีหลักวิชา

ด้วยการเรียบเรียงด้วยตนเอง อธิบายได้อย่างครอบคลุม ชัดเจน มีกระบวนการที่ดี มีความคิดรวบยอดและหลักการ ของวิชาที่เรียนรู้ รวมทั้งผู้เรียนสามารถนำไปใช้ปฏิบัติ ในชีวิตจริงได้ นำเอาความรู้ต่าง ๆ ไปพัฒนาคุณภาพชีวิต คุณภาพงาน คุณภาพสังคม สิ่งแวดล้อมได้อย่างเป็นปกติวิสัย จนเป็นหนึ่งเดียวกัน

ทิศนา ขัมมณี (2545 : 135) ได้สรุปว่า การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง เป็นการดำเนินการ ช่วยเหลือให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยการให้ผู้เรียนเข้าไปเผชิญสภาพการณ์จริง ปัญหาจริง ในบริบทจริง และร่วมกันศึกษาเรียนรู้ แสวงหาความรู้ ข้อมูล และวิธีการต่าง ๆ เพื่อที่จะแก้ปัญหานั้น และได้รับ ผลการประเมินตามมาตรฐานคุณภาพในชีวิตจริง

ดังนั้นเรียนการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง จึงเป็นกระบวนการพัฒนาผู้เรียน โดยกระบวนการ ผสมผสานระหว่าง การเรียน การสอนกับการวัด และประเมินผล และกระบวนการวิเคราะห์วิจัย การเรียนการสอน ซึ่งเมื่อจบกระบวนการแล้ว ผู้อยู่ในกระบวนการจะรู้ในสัมฤทธิ์ผลที่เกิดขึ้นนั้น ด้วยตัวเอง

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง “เป็นแนวคิดในการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงประสบการณ์และการเรียนรู้ไว้ด้วยกันหรือเป็นการเชื่อมโยงเนื้อหาที่เรียนกับโลกแห่งความเป็นจริง โดยมุ่งให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ที่มีความหมาย ผู้เรียนได้ใช้วิธีการสืบสอบ คิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมิน ตัดสินใจได้ด้วยตนเอง โดยใช้กระบวนการเป็นยุทธศาสตร์ในการคิดอย่างเป็นระบบ และมีเป้าหมายที่แสดงความสำเร็จของการทำงาน และผู้เรียนสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ปฏิบัติในชีวิตจริงได้”